

Vaccinatie waarnemen, te verzoeken zich met mij in verbinding te stellen. Ook wanneer lijkopening geweigerd zou worden, is het toch allicht mogelijk door een kleine trepanatieopening met een punctiespuit hersenmateriaal op te zuigen, dat wij dan verder kunnen onderzoeken. In dit geval zijn collega Vos, bacterioloog aan het R.K. Ziekenhuis alhier, en ondergeteekende gaarne bereid over te komen.

Het spreekt van zelf, dat er niet genoeg woorden van afkeuring te vinden zijn voor journalisten, die uit sensatiezucht artikelen als dit zouden overnemen. Laat men ons, geneesheeren, in onzen arbeid niet storen, wij hebben genoeg verantwoordelijkheidsgevoel om de grootste zorg aan dit onderwerp te besteden. Alle actie tegenover niet-geneesheeren werkt belemmerend en is dus schadelijk voor het algemeen welzijn.

's-Gravenhage, 24 December 1924.

Frankenslag 20 (tel. 52683).

F. S. VAN BOUWDIJK BASTIAANSE.

WIJ POLYGLOTTEN!

Onder de voorrechten van het Nederlandschap reken ik voor de ontwikkelden het aanleeren van de drie groote moderne talen, Drie, elk voor zich eigenaardig getinte, beschavingsgebieden worden daardoor voor ons ontsloten. Ons schoolonderwijs legt den grondslag voor een moeilijk hoog genoeg te waardeeren polyglottisme, dat wij te onderhouden en te ontwikkelen hebben. Ook hier zijn echter minder mooie vlekken.

Eenige jaren geleden heeft prof. VAN RIJNBERK belangrijke gedachten ontwikkeld over de verhouding van geneeskundigen en taal. Ik heb toen een kleine verhandeling tot hem gericht en daarin, als ik mij wel herinner, hem ook verzocht zijn invloed aan te wenden tegen de heerschende foutieve uitspraak van vreemde eigennamen. Voor de wijze, waarop hij mij toen aandacht geschonken heeft, was ik hem dankbaar en ben dat nog. Niet dat daarmee dat euvel de wereld uit is, maar er was toch weer eens de aandacht op gevestigd en als dat weer eens en bij herhaling geschiedt, komen wij wel tot het doel. In het voorbijgaan doe ik dit hier weder eens. De hoofdzaak schijnt mij altijd nog, dat onze hoogleeraren hierin met leer en voorbeeld voorgaan. Want, als men op de academische katheders blijft voortsijnen (CHEYNE-3 fouten), voortvirsjoffen (VIRCHOW-4 fouten), voortfruiten (FREUD-2 fouten), komen wij er niet. Summa debetur pueris (puellisque!) reverentia. En: indien de herders dwalen, wat pad, wat rechte gangen zal d'arme kudde gaan?

Bij de eigennamen was de verslappende redeneering altijd deze: al past men de regels voor de uitspraak goed toe, dan is men bij eigennamen toch niet altijd geheel zeker ervan het juiste te treffen. Inderdaad. Maar dat zijn groote uitzonderingen. En men is toch in hooge mate gedekt, als men de algemeene uitspraakregels maar goed toepast. Ook in onze eigen taal zijn wij omtrent alle eigennamen lang niet altijd sekuur en in het Engelsch nog veel minder. En hoe de naam van den Franschen componist SAINT-SAENS moet uitgesproken worden, daarover zijn de Franschen het lang niet eens. Maar met het oog op die zeldzame uitzonderingen mogen wij toch niet een algemeene verwaarloozing toepassen. En zeker mogen wij toch bij eigennamen geen klanken invoeren, die in de taal in het algemeen niet voorkomen. En dat doen wij. In het Fransch doen wij in het algemeen onzen plicht, in het Duitsch en Engelsch niet. Wij toonen in deze dingen vaak niet meer kennis, dan alsof wij onze ontwikkeling hadden opgedaan uitsluitend op de school van mijn overgrootvader, die destijds Fransche Mesjeu in Buren was. Wij kunnen natuurlijk van de buitenlanders niet vorderen, dat zij onze eigennamen met evenveel eerbied behandelen. Daarvoor hebben zij in het algemeen geen taikennis genoeg en geen kennis van onze taal in het bijzonder. En het woord van Keizer KAREL V: „quot linguas quis callet, tot homines valet”, zooveel talen als iemand kent, zooveel menschen is hij waard, is in den regel voor hen niet gesproken. Een Franschman mag spreken van „le dukwizan” (M. C. DEKHUYZEN, Deux liquides fixateurs isotoniques avec l'eau de mer, *Bulletin de la Société de France*, 1903)

En desnoods van „le célèbre poète allemand „Anri Enn” (HEINRICH HEINE), wij hebben daarom nog niet het recht om te praten van „Herriejot” en van „Charkot”.

Zooals ik reeds zeide, maak ik toch deze opmerking slechts in het voorbijgaan. Aanleiding tot dit schrijven is de ervaring, dat niet alleen de eigennaam (nomen proprium) maar ook de soortnaam (nomen appellativum) voor een onjuiste uitspraak in onze kringen niet veilig is. Het woord, waarop ik het oog heb, is de term: „donor”. Zooals bekend is, heeft de leer der bloedtransfusie in de latere jaren zich vóoral op Angelsaksisch taalgebied ontwikkeld. Het is dus tot zekere hoogte volkomen in den haak, dat wij als terminus technicus het woord „donor” gebruiken. Maar het is heelemaal niet in den haak, dat wij dat woord dan uitspreken, alsof het een Nederlandsch of een Latijnsch woord ware. Want het is een zuiver Engelsch woord, ondanks de Latijnsche allure. Dokter CELSUS (AULUS CORNELIUS; leefde onder de eerste Romeinsche Keizers, zoodat J. W. R. TILANUS nog wel eens sprak van „CELSUS van het jaar nul”) zou gebruikt hebben het woord „largitor” (i lang en dus met den nadruk), maar op de menschen, die zich voor het bloed laten betalen, zou dit toch niet geheel passen. Maar ook het woord „gever” is volmaakt goed. Daartegenover sta dan het woord „patiënt”. „Ontvanger” (recipient) is daarom minder geschikt, omdat wij „koeien van belastingbetalers” met dien term toch wel al te teere associaties hebben.

Op een enkel punt moge ik in dit verband nog de aandacht vestigen. Dikwijls wordt niet voldoende onderscheiden tusschen het verhaspelen van vreemde talen in de onze (germanismen enz.) en het gebruik van vreemde woorden in den oorspronkelijken vorm als termini technici. Dit laatste is in het algemeen zeer aan te bevelen, al kan het bij overdrijving in onsmakelijke geuren ontaarden. De waarde van de beoefening van het Romeinsche Recht ligt voor een deel hierin. Maar door en door en primair smakeloos blijft het „beeindigen” enz., wat af en toe zelfs aan het zoo wonder opmerkelijke potlood van MUNTENDAM ontsnapt.

Niet is te vergeten, dat de hier gewraakte onnauwkeurigheid niet altijd op minder prijzenswaardige overwegingen behoeft te berusten. Meest is het sleur en gedachteloosheid, die, zij mogen dan al niet prijzenswaardig zijn, toch ook geen doodzonden zijn. Het kan echter ook zoo zijn, dat iemand, hoewel beter wetend, toch de sleuruitspraak volgt om allen schijn van geaffecteerdheid te vermijden. Over deze valsche schaamte moet men echter heen. Ook loopt men bij juiste uitspraak gevaar bij de niet-weters in het gerucht te komen niet op de hoogte te zijn. Aan het oordeel van deze lieden mag men intusschen geen waarde hechten. En lang niet bij alle foutenmakers gelden deze toch tot zekere hoogte eerbiedwaardige gronden. Aan onze opvoeding en aan den eerbied voor ons zelf zijn wij verplicht in dit opzicht „volmaakt” te zijn. Τέλειοι, zegt de Schrift (Matth. V : 48).

Ja wij. Wij polyglotten.

Haarlem, 27 December 1924.

G. C. VAN WALSEM.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

MADRID. — Een goed rekenaar. *L'Avueniro Sanitario* vertelt van een keelarts te Madrid, die een gevierd tenor, dien hij behandeld had, een rekening van 6000 pesetas (ongeveer f 2000.—) had gestuurd. Op een vraag om uitlegging gaf hij ten antwoord, dat hij slechts een premie van 6 pCt. had geheven op de waarde van 's zangers strottenhoofd, die zeker wel 100000 peseta's bedroeg.

WEENEN. — Onderzoek van geneeskundige instrumenten. Prof. EXNER heeft aan een aantal geneeskundigen een vragenlijst gestuurd over de wensche-lijkheid, een instelling te stichten tot onderzoek en beproefing van geneeskundige instrumenten en toestellen. Hij vraagt of men in het geheel zulk een instelling noodzakelijk vindt en hoe men zich de werking daarvan voorstelt; voor welke instru-